

від курсових різниць, знецінення запасів, псування цінностей, сума фінансових санкцій тощо). [3, с. 712]

Проте, класифікація витрат за економічними елементами не дозволяє обчислювати собівартість окремих видів продукції, встановлювати обсяг витрат конкретних підрозділів підприємства. З цією метою застосовують класифікацію витрат за статтями калькуляції – в залежності від їх призначення і місця виникнення. Перелік і склад статей калькуляції виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) встановлюється підприємством самостійно і залежить як від питомої ваги їх видів або груп витрат, так і від ступеня економічної однорідності витрат, які об'єднані в статті, специфіки підгалузі, характеру виробленої продукції, організації виробництва, різноманітності технологічних процесів, можливості прямого або обґрунтованого непрямого віднесення витрат на собівартість виробів.

Список використаної літератури:

1. Іванюта П.В. Управління ресурсами та витратами: навч. пос. / П.В. Іванюта. – К.: ЦУЛ, 2009. – 384 с.
2. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / М.Я. Коробов – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 378 с.
3. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика: навч. посібник / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. – К.: Алерта, 2010. – 584 с.

*Павлова Ю.А., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Михайлишин Н.П.*

ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ЗА НЕПОВНИМИ ВИТРАТАМИ

В умовах глобалізації економіки змінюються вимоги до обліку, перш за все у напрямку його оперативності, гнучкості і аналітичності інформації. Зміна завдань, що стоять перед обліком в цілому, призводить до зміни завдань і змісту управлінського обліку, наслідком чого є об'єктивна можливість його організації за системою директ-костінг.

Важлива перевага даної системи, як відзначав С.А.Стуков, – "...обмеження собівартості продукції лише змінними витратами, що дозволяє спростити нормування, планування, облік і контроль за кількістю статей витрат, що різко скоротилися: собівартість стає "більш оглядовою", а окремі витрати – краще контрольованими. Адже чим більше контрольованих об'єктів, тим сильніше розсіюється між ними увага, тим слабшим стає контроль" [4, С. 134].

Директ-костінг дає можливість оперативніше контролювати і постійні витрати, оскільки сума постійних витрат за конкретний період відображається у Звіті про прибутки і збитки окремим рядком, і їх вплив на величину прибутку добре простежується в розрахунку на одиницю продукції.

При системі директ-костінг від ціни виробу віднімаються змінні витрати на одиницю продукції і визначається маржинальний дохід (сума покриття) на виріб. Величина суми покриття показує «внесок» виробу в покриття постійних витрат, а, значить, і в прибуток підприємства у тому ж обсязі. В цьому випадку при будь-якому завантаженні виробничих потужностей має місце лінійна залежність між величиною суми покриття на одиницю виробу і загальним результатом, оскільки при лінійній поведінці виручки і змінних витрат сума покриття на одиницю виробу постійна [3, С.170].

У світовій практиці застосовують два варіанти директ-костінгу: простий директ-костінг і розвинений директ-костінг. При простому директ-костінгу у собівартість включаються тільки прямі змінні витрати, при розвиненому директ-костінгу крім прямих змінних витрат у собівартість продукції включаються ще й прямі постійні витрати. Обраний варіант впливає на ступінь деталізації суми покриття за німецькою термінологією чи маржинального доходу – за амеамериканською. При розвиненому директ-костінгу сума покриття зіставляється за окремими виробами, сферами відповідальності, географічними зонами реалізації продукції, категоріями споживачів.

Для антикризового управління більш прийнятний варіант простого директ-костінгу. Лише у великих компаніях, які перебувають у стані передбанкрутства, доцільно використовувати розвинений директ-костінг. Головний аргумент на користь простого директ-костінгу полягає в тому, що в умовах кризового стану підприємство повинно в першу чергу виключити із виробництва нерентабельні і малорентабельні види продукції і замінити їх прибутковими. Зробити це можна швидше і простіше при простому директ-костінгу, співставивши ринкову ціну на продукцію із визначеними заздалегідь до початку виробництва змінними витратами сировини, матеріалів, заробітної плати. Визначену величину суми і ставки покриття постійних витрат можна ранжувати і таким чином визначати найбільш оптимальний варіант оновлення асортименту продукції. Крім того простий директ-костінг дає можливість встановити гранично допустиму для даного рівня його фінансового стану величину постійних витрат і визначити, скільки потрібно маржинального доходу, щоб забезпечити беззбиткову діяльність. Якщо постійні витрати диференційовані за центрами відповідальності, то зробити це складніше, а одержані результати будуть менш наглядними [2].

З метою вивчення залежності між зміною обсягу виробництва, сукупного доходу, витрат і прибутку при системі директ-костінг проводять аналіз беззбитковості виробництва. Особлива увага при цьому приділяється аналізу випуску продукції, що дозволяє керівництву визначати точку без-

збитковості, тобто такий обсяг реалізації, при якому витрати підприємства дорівнюють виручці від реалізації. Точка беззбитковості є критерієм ефективності діяльності підприємства. Компанія, що не досягає точки беззбитковості, з точки зору ринкової кон'юнктури діє неефективно.

Мета аналізу беззбитковості полягає в тому, щоб спрогнозувати, що відбудеться з фінансовим результатом при зміні рівня виробничої діяльності (ділової активності) підприємства. Разом з тим, аналіз беззбитковості визначає залежності між обсягом реалізації, витратами і прибутком впродовж короткого проміжку часу. Період, впродовж якого за результатами аналізу дають рекомендації, обмежений наявними виробничими потужностями.

На різних етапах роботи підприємства беззбитковий обсяг продажів різний, а незначна зміна виручки може викликати істотну зміну прибутку. У зв'язку з цим, аналіз беззбитковості і планування прибутку повинні проводитися регулярно, а не від випадку до випадку за такими етапами:

1) розрахунок мінімально допустимого обсягу продажів – точки беззбитковості – в цілому по підприємству і за кожним видом продукції. Це – обов'язкова планка, яку необхідно подолати;

2) оцінка того, наскільки реальні продажі «віддалені» від мінімально допустимого рівня – розрахунок запасу міцності. Зростання запасу міцності свідчить про зміцнення фінансового стану компанії, зниження – про необхідність коригувань – зниження витрат, підвищення цін, зміни пропорцій між продажем окремих видів продукції;

3) визначення стійкості прибутку до зміни обсягів продажів – розрахунок виробничого важеля. Чим вищий важіль – тим швидше змінюватиметься прибуток при зміні обсягів продажів. Подальші дії залежатимуть від прогнозів обсягу продажів. Якщо планується зростання продажів, то доцільно збільшувати частку постійних витрат, передбачається зниження продажів – знайти можливість зниження частки постійних витрат [1].

Отже, завдяки директ-костінгу розширюються аналітичні можливості обліку, спостерігається тісна інтеграція обліку й аналізу. Отримана інформація дозволяє знаходити більш вигідні комбінації ціни і обсягу, проводити ефективну цінову політику, підвищувати ефективність управління, регулярно контролювати витрати і розмір одержаного прибутку.

Список використаної літератури:

1. Васина А.А. Дойти до точки... безубыточности [Электронный ресурс] / А.А.Васина // "the CHIEF" (ШЕФ). – 2002. – № 2. – Режим доступа: www.ipnpu.ru/article.php?idarticle...
2. Гареев И.М. Использование методов директ-коста в антикризисном управлении предприятием [Электронный ресурс] / И.М.Гареев // Совершенствование учёта, анализа и контроля как механизмов инфор-

- мационного забезпечення устойчивого розвитку економіки: матеріали междунар. науч.-практ. конф. – Новополоцк: ПГУ, 2011. – С. 56-57. – Режим доступа: www.psu.by/index.php/.../5906--l-r.html -
3. Гинзбург А. И. Экономический анализ для руководителей малых предприятий / А.И.Гинзбург // Издательский дом "Питер". – 2007. – 224 с.
  4. Стуков С.А. Система производственного учета и контроля / С.А.Стуков. – М.: Финансы и статистика, 1988. – 134 с.

*Поліщук М.М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко С.І.*

СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ

Кожному підприємству, установі чи організації для стабільного функціонування потрібна достовірна інформація учасникам для прийняття відповідних правильних управлінських рішень, яка могла б містити об'єктивну інформацію про майно, фінансовий стан, результати діяльності (на підставі попередніх даних) як на своєму підприємстві, так і у партнерів. Таку інформацію надає система фінансового обліку та звітності.

Фінансова звітність – це найвірогідніше джерело відомостей про діяльність підприємства. В звітності міститься повний виклад даних, за якими ми можемо аналізувати фінансовий стан підприємства – важливішої характеристики фінансової діяльності підприємства[4].

Економічна ситуація, що склалася за період становлення незалежності нашої держави та входження її в світову спільноту, потребує значних структурних змін, а також зумовлює закономірну необхідність масштабного реформування системи обліку та звітності відповідно до міжнародних стандартів, створення нової нормативної бази фінансового обліку вимагає рішення цієї проблеми на національному рівні.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) [2] виступають на даний момент ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність суб'єктів господарювання, створює достовірну базу для визнання доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, яка надає можливість об'єктивно розкривати і віддзеркалювати існуючі фінансові ризики у звітуючих суб'єктів, а також порівнювати результати їх діяльності в цілях забезпечення адекватної оцінки їх потенціалу та ухвалення відповідних управлінських рішень.

У суб'єктів, які складають звітність за МСФЗ, значно зростає можливість залучити додаткові джерела капіталу та партнерів по бізнесу, які до-